

Demografik Değişkenler Açısından Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi: Kafkas Üniversitesi Örneği***Neşe SALİK**

İşletme Bilim Uzmanı

nesesalik@hotmail.com

Erdoğan KAYGIN

Doç.Dr. Kafkas Üniversitesi

erdogankaygin@hotmail.com

Öz: Ülkelerin kalkınması, gelişmesi ve refah seviyesi yüksek bir toplum olması, sahip oldukları girişimci sayısına bağlıdır. Girişimci sayısını arttırmak konusunda üniversiteler önemli rol oynamaktadır. Yapılan birçok araştırmada üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimini belirlemek amaçlanmıştır. Bu araştırmanın amacı ise demografik değişkenler açısından üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemektir. Araştırmanın evrenini Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesindeki 307 öğrenci oluşturmaktadır. 231 öğrenciye uygulanan anket analize tabi tutulmuştur. Araştırmanın amaç ve kapsamı doğrultusunda t testi ve varyans analizleri uygulanmıştır. Ortaya çıkan sonuçlarda öğrencilerin girişimcilik eğilimine sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca bazı demografik değişkenlerin girişimcilik eğilimini etkilediği bulunmuştur. Örneğin erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha çok yenilikçi oldukları ve kendilerine güvendikleri tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Girişimcilik, Girişimci, Girişimcilik Eğilimi, Demografik Özellikler, Kafkas Üniversitesi.

Determination of the Entrepreneurship Inclination of Undergraduate Students in Terms of Demographic Variables: A Kafkas University Example

Abstract: Development of a country and becoming a society with a high level of welfare depends on the number of entrepreneurs in that country. Universities play an important role in increasing the number of entrepreneurs. Many studies have been made to determine the entrepreneurial inclination of university students. The purpose of this study is to determine the

* Bu çalışma Doç. Dr. Erdoğan KAYGIN danışmanlığında “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi: Kafkas Üniversitesi Örneği” adlı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

entrepreneurial inclination of university students in terms of demographic variables. Target population of the study is 307 students in Faculty of Economics and Administrative Sciences of Kafkas University. Surveys conducted with 231 students were analyzed. T-test and variance analyses were employed in accordance with the purpose and scope of the study. The results have revealed that involved students have an entrepreneurial inclination. Besides, the study has shown that some demographic variables have an effect on entrepreneurial inclination. As an example, male students are much more innovative and self-confident compared to female students.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneur, Entrepreneurship Tendency, Demographic Variances, Kafkas University.

GİRİŞ

Girişimcilik, girişimcinin bir değer yaratmak amacıyla bir fırsatı tanımlaması, değerlendirmesi, bu fırsattan faydalanmak için gerekli faaliyetlerin yapılmasını kapsayan bir süreç olarak ifade edilmektedir (Karcıoğlu ve Kaygın, 2013:3). Girişimci ise yenilikçi, yaratıcı, risk alan, ortaya çıkan fırsatları maksimum ölçüde değerlendirebilen özellikleri ile (Yetim, 2002:80) piyasa başarısıyla yaratıcılığı birleştiren, şirketleri büyüten, işleri geliştiren bir aktör (Schaltegger ve Wagner, 2008: 30) olarak tanımlamak mümkündür. Kalkınmayı, zenginlik oluşturmaya ve yaşam standardını yükseltmeyi sağlayan girişimcilerin sayısını arttırmak için toplum bireylerinin girişimcilik eğilimlerinin artırılması ve bu eğilimde bulunanların girişimcilğe yönlendirmeleri gerekmektedir. Çünkü girişimciler güçlü bir ekonominin mimarı konumundadırlar. Bir ülkenin girişimci sayısı ne kadar çoksa ekonomisi de o kadar güçlüdür. Endüstriyel yapısını iyileştirmek, rekabet gücünü arttırmak, ekonomik büyümeyi hızlandırmak, istihdam ve gelir düzeyini arttırmak isteyen bir ülke güçlü girişimcilere sahip olmalıdır.

Son zamanlarda girişimcilerin öneminin anlaşılmasıyla girişimcilik birçok çalışmaya konu olmaya başlamıştır. Bu çalışmalarda genel olarak; girişimcilik tanımı, girişimciliğin tarihsel süreci, girişimcinin temel özellikleri, girişimcilik eğilimi ve “nasıl başarılı bir girişimci olunur?” gibi konular sıklıkla ele alınmaktadır. Buna bağlı olarak bireyin girişimciliğini etkileyen demografik değişkenlerin neler olduğu araştırılırken yenilik, risk alma eğilimi, belirsizliğe karşı tolerans, başarı ihtiyacı, kendine güven, içsel kontrol odağı gibi girişimci kişilik özellikleri sıkça ifade edilmeye başlanmıştır. Bu çalışmada ise üniversite öğrencilerinin demografik değişkenler açısından girişimcilik eğilimleri araştırılmıştır. Yapılan analizler sonucunda bireyin yaşı, cinsiyeti, medeni durumu, köyde veya ilde ikamet etmesi, babasının işi, bireyin bir girişimcilik faaliyetinde bulunup bulunmama durumu gibi faktörlerin girişimci kişilik özelliklerinden belirsizliğe karşı tolerans, riske girme eğilimi, içsel kontrol

odağı, kendine güven, başarı ihtiyacı ve yeniliği etkileyip etkilemediği tespit edilmiştir.

GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ

Girişimcilik eğilimi, her şeyden önce bireysel faktörlerle çevresel faktörlerin bir bileşimi olup, bireylerin kendi işini yapma konusundaki istek ve kararlılığının göstergesidir. Girişimcilik eğilimi, girişimcilik davranışının bir parçası olup, özerklik, yenilik yapma, risk alma, proaktiflik ve rekabetçi bir yapı gibi temel süreçler ile birlikte bütünü ifade etmektedir (Bozkurt, 2011:25).

Girişimcilik yapabilme yeteneği ile alakalı bir kavram olan girişimcilik eğilimi, bir davranış olarak doğuştan kazanılmış olsa da mutlaka bu davranışın ortaya çıkartılması, geliştirilmesi ve yönlendirilmesi gerekmektedir. Kişide girişimcilik eğilimini ortaya çıkaran ve geliştiren faktörler bulunmaktadır. Bu faktörlerin tamamı birbirini tamamlayan unsurlardır. Girişimcilik eğiliminin oluşmasında çeşitli faktörlerden söz edilebilir. Bu faktörler (Güreşçi, 2014: 27-28):Ülkenin genel ekonomik durumu, sosyal ve siyasi yapısı, bölgesel ve çevresel faktörler, kişilik özellikleri, genel ve mesleki eğitim düzeyidir.

Girişimcilik eğilimi, genelde aileden devralınmaktadır. Ailenin etkisini ise, sosyal ve ekonomik süreçler belirlemektedir. Bu kapsamda; ailenin yapısı, babanın mesleği, eğitim ve gelir seviyesi girişimcilik eğiliminin oluşumunda etkileri bulunmaktadır. Çünkü eğitilmiş, meslek sahibi ve yüksek gelir sahibi olan baba, çocuklarının da eğitilmiş olmasına imkân sağlayacak ve çocuk, girişimcilik için gerekli bilgi ve donanımına sahip olacaktır (Bozkurt,2011:26).

Girişimcilik eğilimlerini saptamaya yönelik araştırmalar, girişimcilik eğiliminde olan ve olmayan bireylerin özelliklerini belirlemişlerdir. Girişimci bireylerin özellikleri: bağımsız olmak, refahı ve bolluğu istemeleri, fırsatçı olmak, yenilikçi olmak, risk üstlenmeleri gibi özelliklerdir. Girişimci olmayan bireyler ise bağımlı olmaları, elindekilerle yetinmeleri, yenilikçi olmamaları, risk almaktan korkmaları gibi özelliklere sahiptirler (Güney ve Nurmakhamatuly, 2007:67).

GİRİŞİMCİLİĞİ BELİRLEYEN FAKTÖRLER

Girişimcilik ile ilgili çalışma, araştırma ve tartışmalarda girişimciliği belirleyen faktör ya da faktörlerin neler olduğuna dair çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Genel olarak girişimci olmayı belirleyen faktörlerin literatürde üç yaklaşım olarak sınıflandırıldığı görülür (Özden vd., 2008:230; Naktiyok, 2004:13). Bunlar; bireysel yaklaşım, çevresel yaklaşım ve firma yaklaşımıdır.

Bireysel Yaklaşım

Bireysel yaklaşım girişimciliği daha çok psikolojik, demografik ve kişilik özelliklerini açıklamaya çalışmaktadır. Ailede ilk çocuk olma, erkeklerin kadınlara göre daha fazla girişimci olması, yaş, medeni durum, ailenin geliri gibi demografik özellikleri ve girişimciliğin belirleyicisi olarak başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi, belirsizliği üstlenme, kendine güven ve

yenilikçilik girişimci kişilik özellikleri ön plana çıkmıştır. Girişimci kişilik özellikleri şöyle özetlenebilir (Özden vd., 2008:230; Duran vd., 2013:35):

Başarı İhtiyacı: Herhangi bir işin başarılı bir şekilde sonuçlandırılması için temel belirleyicilerden biri olan başarıma ihtiyacı, aynı zamanda toplumların ekonomik gelişmelerinin sağlanmasında önemli bir motivasyon aracıdır (Ören ve Bıçkes, 2011:74). Girişimci kişi yüksek motivasyonlu, enerjik ve yoğun çalışma kapasitesine sahip kişilerdir. Yüksek motivasyon ve yüksek başarıma ihtiyacına sahip bireyler, lider olma isteklerini gösterirken (Keleş, 2013:31-33) düşük başarı ihtiyacına sahip bireyler ise, başarı hedeflerini gerçekleştirmek ve üstünlük sağlamak gibi pozitif duyguları hissetmezler (Schüler vd., 2010:2).

Risk Alma Eğilimi: Ekonomik değişimlerin birer temsilcisi olan girişimci; riskle karşılaşabileceği halde, fırsatları değerlendirerek, belirsizlik altında, büyüme, kâra ulaşma ya da değer yaratma amacıyla bir takım faaliyetlerde bulunmaktadır (Ören ve Bıçkes, 2011: 74). Risk, insanların yaşamlarında önemli bir rol oynayarak, istenmeyen sonuçlarla karşılaşma olasılığı olup ve bu olasılıkları kullanan sayısal bir şey olarak ifade edilebilir (Bozkurt ve Erdurur, 2013:60-61).

Belirsizlik Toleransı: Girişimciler bilginin kaynağına ulaşılmadığı durumlarda ve kısmi bilgisizlik koşulları altında bilginin nasıl kullanılacağını anlama ihtiyacı duyar (Hall ve Rosson, 2006:233). Böyle bir bilgisizlik ortamında girişimci belirsizlikle karşı karşıya kalmaktadır. Hofstede'ye göre (1991), belirsizlik, bir olasılığa bağlı kalmadan, herhangi bir şeyin olabileceğine yönelik beklentidir ve kaygı yaratır (İşcan ve Kaygın, 2011:447). Belirsizlik durumu, yeterli ipuçlarının eksikliği nedeniyle yeterince yapılandırılmamış veya bir birey tarafından kategorize edilmemiş olaylar şeklinde ifade edilmesi mümkündür (Bozkurt ve Erdurur, 2013:60-61).

Yenilik: Yenilik; yeni kaynaklar, yani müşteriler ve yeni pazarlar bulmak veya var olanı yeni ile birleştirmek olarak tanımlanabilir (Kaygın ve Güven, 2013:13-14). Girişimci açısından yenilik, işletmenin ekonomik ve sosyal potansiyelinde belirli amaçlara odaklanmış değişimler yaratma faaliyetlerini kapsar (Bozkurt, 2011:14). Yeniliğin önemini vurgulayan Joseph Schumpeter'e (1934) göre yenilikçilik, girişimciliğin odak noktasıdır (Fairlie ve Holleran, 2012:370).

Kontrol Odağı: Kontrol odağı bireylerin bir olayın sonucunu, kendi kontrollerinde veya kontrolleri dışında algılamasıdır. Diğer bir deyişle kişinin hayatındaki olayları kontrol edip edemeyeceğine ilişkin yönelimi ifade eder (Kaygın ve Güven, 2013:13-14). İlk olarak Rotter (1954) tarafından ileri sürülen kontrol odağı teorisi, içsel ve dışsal kontrol olmak üzere iki şekilde incelenmiştir (Korkmaz, 2012:212). Dışsal kontrol odağına sahip olanlar, faaliyetlerinin sonuçlarının veya başarı veya başarısızlığın, kader ve şans gibi kontrolleri dışındaki güçlerden kaynaklandığını belirtirler. İçsel kontrol odağına

sahip olanlar ise faaliyetlerinin sonuçlarını kendi üstünlük veya eksikliklerinin belirlediğine inanırlar (Naktiyok, 2004:25).

Kendine Güven: Girişimci, genel olarak kendi işini kuran ve devam ettiren ve bunu yaparken risk alabilen kişi olarak tanımlanmaktadır. Başarılı bir girişimci belirlediği bir amacı gerçekleştirebilmek için kendine güvenmelidir (Korkmaz, 2012:213). Kendine güven, girişimcilerin yeni bir girişimcilik faaliyetinde bulunduklarında yetenekli oldukları ve bu yeteneklerin kendilerini başarılı kılacağına dair inancı olarak tanımlanabilir.

Çevresel Yaklaşım

Girişimciliği belirleyen faktörleri ele alan ikinci yaklaşım olan çevresel yaklaşıma göre girişimciliğin temelinde bireysel özelliklerin yanında çevresel özellikleri de etkindir. Bu yaklaşıma göre, yasal, sosyal, politik, uluslar arası çevre faktörleri, ekonomik, teknolojik ve kültürel faktörler (Özden vd., 2008:232) girişimciliğin ortaya çıkmasında, başarı ve başarısızlık durumlarında önemli rol oynamaktadır.

Firma Yaklaşımı

Bu yaklaşıma göre var olan işletme içerisinde yapılan faaliyetler de girişimci olmayı belirleyen faktörler arasında yer alır. Girişimcilik yeni bir işletme kurmanın ötesinde işletmedeki birimleri harekete geçirmeyi de kapsamaktadır. Girişimci sadece bir girişimi başlatmakla kalmaz onu büyütür ve geliştirir. Girişimci bir birey, yeni bir işletme kurduktan sonra, değişimi esas alan bir girişimsel düşünce süreci içerisinde yer almaktadır. Bu süreci içerisinde girişimci olarak kalabilmek için; değişimi arzulama, yenilik yapma ve risk alma gibi özellikleri koruması ve yeniliği reddeden bürokratik kimliğe dönüşme tehlikelerinden uzak kalması gerekmektedir (Naktiyok, 2004: 19-21).

GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Literatürde üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerine yönelik yapılan çeşitli araştırmalar bulunmaktadır.

Arslan (2002) araştırmasında Haliç üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin oluşmasında aile, cinsiyet, doğum yeri, ailedeki çocuk sayısı, aile reisinin mesleği, eğitim ve gelir seviyesi gibi eşitli unsurların ne derecede etkin olduğunun ortaya çıkarılmasını amaçlamıştır. Araştırma sonuçlarında erkek öğrenciler birinci önceliği kendi işini kurma alternatifine vermiş iken kız öğrencilerin özel sektörde iş bulup alışmayı tercih ettikleri görülmüştür.

Girginer ve Uçkun (2004) çalışmalarında Osmangazi Üniversitesindeki işletmeciler adaylarının çeşitli demografik özellikler açısından girişimci özellikleri ve eğilimleri çeşitli istatistiksel tekniklerle belirlemeye çalışmışlardır. Araştırma sonucunda bayan ve erkek öğrenciler paraya ve vizyona öncelik vermede aynı düzeyde sahipken, diğer faktörler olan eğitim ve deneyim değerlendirildiğinde; bayan öğrenciler eğitimin daha öncelikli erkek öğrencilerin ise deneyimin eğitimden daha öncelikli olduğunu düşünerek sıralama yaptığı tespit edilmiştir.

Kayalar ve Ömürbek (2007) araştırmasında Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF İşletme bölümü son sınıf öğrencilerine anket uygulamıştır. Anket sonuçlarına göre öğrencilerin risk almaya yatkınlığının güçlü olmadığı tespit edilmiş ve kız öğrencilerde risk almaya yatkınlık oranı beklenenin üstünde gözlemlenmiştir. Mezuniyet sonrası girişimciliği ilk alternatif olarak düşünen erkek öğrencilerin, yine girişimciliği ilk alternatif olarak düşünen kız öğrencilerden daha az risk üstlenmeyi seçmeleri, cinsiyetin risk alma açısından ayırıcı bir özellik olmadığı saptanmıştır.

Karabulut (2009) İstanbul’da bir vakıf üniversitesinde işletme alanında lisans eğitimi alan 164 öğrenci üzerinde bir araştırma gerçekleştirmiştir. Bu çalışmada girişimciliği “yaratıcılık, strese tahammül ve girişimcilik motivasyonu” alt boyutları açısından araştırılmış ve şu sonuçlara ulaşılmıştır: Girişimciliği sadece “yaratıcılık, strese tahammül ve girişimcilik motivasyonu” girişimciliğin alt boyutları ile açıklanamayacağını belirlenmiştir.

Yüzüak (2010) araştırmasında kız öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini etkileyen faktörler, girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimlerinde etkisinin olup olmadığı ve ayrıca girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi unsurları üzerinde etkisinin olup olmadığı belirlenmeyi amaçlamıştır. Araştırmada kız öğrencilerin girişimciliğe yönelmesinde ailelerinde girişimci olması, özellikle annelerinin girişimci olması önemli rol oynadığı, üniversite öğrenimi gören kız öğrencilerin aldıkları girişimcilik eğitimi ile girişimciliğe yöneldikleri tespit edilmiştir.

Bilge ve Bal (2012) meslek yüksekokulu ile dört yıllık okullardaki yaklaşık olarak 234 öğrenci üzerinde araştırma yapmışlardır. Araştırma bulguları öğrencilerin genel anlamda girişimcilik ilgilerinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. İlginin artırılmasının teorik eğitimle bağlantılı olmadığı belirlenmiştir.

Yumuk (2013) çalışmasında, Trakya Üniversitesi’ne bağlı Turizm eğitimi veren yüksekokul ve meslek yüksekokullarında bir araştırma yapmıştır. Bu çalışmada Trakya Üniversitesi Turizm Bölümü öğrencilerinin mesleki tercihlerinde rol oynayan faktörlerin belirlenmesinin yanında girişimcilik eğilimlerini etkileyen eğitim faktörleri açıklanmaya çalışmıştır. Yapılan çalışma ile girişimcilik eğitimi alanlarla almayanlar arasında girişimcilik eğilimi açısından bir fark olmadığı bulunmuştur.

Can (2014) çalışmasında veteriner fakültesi öğrencilerinin girişimcilik potansiyel ve eğilimlerinin girişimcilik skoru yardımıyla belirlenmesi ve girişimcilik skoru ile öğrencilerin sosyoekonomik ve demografik özellikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlamıştır. Sonuçlardan öğrencilerin %64’ünün kendi işini kurma düşüncesinde olduğu belirlenmiştir.

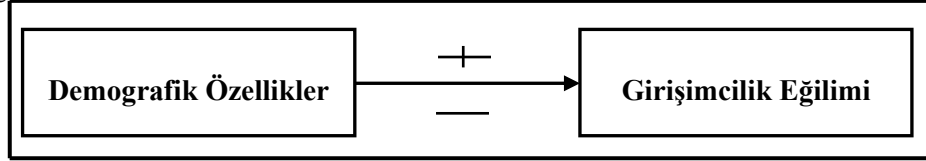
ARAŞTIRMA

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı demografik değişkenler açısından üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek ve üniversite öğrencilerinin girişimci kişilik özelliklerine sahip olup olmadığını tespit etmektir.

Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Literatürde araştırılan konunun kapsamı, içeriği, tartışılma şekli ve literatür incelemesi dikkate alınarak bu araştırma modeli oluşturulmuştur ve şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1: Araştırma Modeli

Girişimci kişiliğin oluşmasında bireyin doğuştan gelen özelliklerinin yanı sıra aile, eğitim, gelir, cinsiyet, yaş ve iş deneyimi gibi çevresel unsurların da etkisi bulunduğu bilinmektedir. Öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri tespit edilerek girişimcilik eğiliminin ortaya çıkartılması, geliştirilmesi ve yönlendirilmesi ve genç girişimcilerin yetişmesi için üniversitelere önemli görevler düşmektedir. Bu düşünceler doğrultusunda aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir.

H₁: Kafkas Üniversitesi öğrencileri girişimcilik eğilimine sahiptir.

H₂: Kafkas Üniversitesi öğrencilerinin demografik değişkenler açısından girişimcilik eğiliminde farklılıklar bulunmaktadır.

H_{2a}: Öğrencilerin cinsiyet değişkeni açısından girişimci kişilik özelliklerinde farklılıklar vardır.

H_{2b}: Öğrencilerin yaş değişkeni açısından girişimci kişilik özelliklerinde farklılıklar vardır.

H_{2c}: Öğrencilerin ikamet durumu değişkeni açısından girişimci kişilik özelliklerinde farklılıklar vardır.

H_{2d}: Öğrencilerin babalarının çalıştığı istihdam biçimi açısından girişimci kişilik özelliklerinde farklılıklar vardır.

Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Bu çalışmanın ana kütesini, Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü 3. ve 4. Sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırma evrenini 307 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma evreninden %95’lik güvenilirlik sınırları içerisinde, %5’lik bir hata payı öngörülerek seçilecek örneklem büyüklüğü 171 olarak hesaplanmıştır (<http://www.surveysystem.com/sscale.htm>). Örneklem büyüklüğü 171 olarak hesaplanmasına rağmen, örneklem yeter sayısının altına düşmemek ve ana

kütleyi daha yüksek bir düzeyde temsil ederek daha sağlıklı sonuçlara ulaşabilmek düşüncesiyle, daha yüksek bir düzeyde anket dağıtılmıştır. Bu amaçla, toplam 260 anket dağıtılmış, 238 anket geri dönmüş ve hatalı ve eksik doldurmalarından dolayı 231 anket değerlendirmeye alınmıştır.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde girişimcilik eğilimini ölçmek amacıyla Koh'un (1996) Hong Kong'da tezsiz yüksek lisans öğrencilerine uygulamış olduğu, Bozkurt tarafından 2005 yılında dilimize uyarlanmış ölçek kullanılmıştır. Bu ölçekte otuz altı ifade bulunmaktadır (Bozkurt ve Erdurur, 2013:66). İkinci bölümde ise demografik özellikleri belirlemek amacı ile on dört ifade yer almaktadır.

Araştırmada kullanılan ölçeğe güvenirlik analizi, iç tutarlılık Cronbach Alpha katsayılarının hesaplanmasıyla yapılmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar Özdamar'ın ifade ettiği güvenirlik sonucuna göre değerlendirilmiştir (Özdamar, 2002: 673). Uygulanan güvenirlik analizi sonucunda, Cronbach Alpha değerleri 0,512 ile 0,851 arasında değişmekte olup, yenilik ($\alpha=0,517$), içsel kontrol odağı ($\alpha=0,594$) ve kendine güven boyutunun ($\alpha=0,512$) güvenirli; riske girme eğilimi ($\alpha=0,755$) ve başarı ihtiyacının ($\alpha=0,601$) oldukça güvenirli; belirsizliğe karşı tolerans boyutunun ise ($\alpha=0,851$) yüksek derecede güvenirli olduğu görülmüştür.

Araştırmanın Bulguları

Araştırma Örneğine İlişkin Bulgular

Tablo 1'den de görüldüğü üzere araştırmaya katılanların %50,6'sı kız, %49,4'ü erkektir. Yaş dağılımına bakıldığında ise %13,4'ü 21'den küçük, %76,2'si 21-25 arasında ve %10,4'ü 26 ve üzeri yaş grubunda bulunmaktadır. Araştırmaya katılanların %35,1'i il merkezinde, %37,7'si ilçede, %9,1'i kasabada ve %18'i köyde yaşamaktadır. Katılımcıların %26,4'ünün babasının kendisine ait işyerinde, %19,9'nun babası kamu sektöründe, %15,6'nın babası özel sektörde çalışırken %38,1'inin babası çalışmamaktadır.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Cinsiyet	Sayı	Yüzde
Bayan	117	50,6
Bay	114	49,4
Yaş	Sayı	Yüzde
21'den Küçük	31	13,4
21- 25 Arası	176	76,2
26 ve Üzeri	24	10,4
Aile ile birlikte Yaşanılan yer	Sayı	Yüzde
Köy	42	18,2
Kasaba	21	9,1
İlçe	87	37,7

İl	81	35,1
Öğrencilerin Babalarının istihdam biçimi	Sayı	Yüzde
Çalışmıyor	88	38,1
Kendine Ait Şirketlerde Çalışıyor	61	26,4
Kamu Sektöründe Çalışıyor	46	19,9
Özel Sektörde Çalışıyor	36	15,6

Üniversitedeki Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimi Düzeylerine İlişkin Bulgular

Üniversitedeki öğrencilerin ne düzeyde girişimcilik eğilimine sahip olduğunu ortaya koymak amacıyla öğrencilerin her ifadeye verdikleri cevapların ortalamaları, frekansları ve yüzde oranları Tablo 2’de verilmiştir. İfadelerin yorumlanmasında aşağıdaki ortalama değerleri sınır kabul edilmiştir:

1-1,79 çok düşük; 1,80 – 2,59 düşük; 2,60 – 3,39 orta; 3,40 – 4,19 yüksek; 4,20 – 5,00 çok yüksek.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimi Düzeylerine İlişkin Bulgular

	Ort.	Std. Sap.	Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek
Belirsizliğe Karşı Tolerans	3,80	0,712	1 0,4	11 4,8	59 25,5	92 39,8	68 29,4
Riske Girme Eğilimi	2,93	0,685	8 3,5	69 29,9	95 41,1	53 22,9	6 2,6
Başarı İhtiyacı	3,17	0,903	13 5,6	59 25,5	73 31,6	53 22,9	33 14,3
Yenilik	3,56	1,015	10 4,3	40 17,3	37 16	82 35,5	62 26,8
İçsel Kontrol Odağı	3,22	1,085	30 13	26 11,3	71 30,7	57 24,7	47 20,3
Kendine Güven	3,13	1,099	29 12,6	42 18,2	51 22,1	74 32	35 15,2

Yapılan analizler sonucunda belirsizliğe karşı toleransın ortalaması ($x=3,80$), riske girme eğiliminin ($x=2,93$), başarı ihtiyacının ($x=3,17$), yenilik eğiliminin ($x=3,56$), içsel kontrol odağının ($x=3,22$) ve kendine güvenin ortalaması ($x=3,13$)tür. Bu bulgulardan hareketle, öğrencilerin orta düzeyde riske girme eğilimi başarı ihtiyacı, içsel kontrol odağı ve kendine güven; yüksek düzeyde yenilik ve belirsizliğe karşı tolerans eğilimi gösterdikleri görülmüştür. Bu bulgulardan hareketle, öğrencilerin girişimcilik eğilimine sahip olduğunu belirten (H_1) hipotez kabul edilmiştir.

5.4.3. Demografik Değişkenler Arasındaki Farklılıkların Belirlenmesi

Demografik değişkenler arasındaki farklılıkların belirlenmesi amacıyla bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Sonuçlar tablolarda sunulmuştur.

Tablo 3. Cinsiyetler Arasındaki Farklılıklara İlişkin Bulgular (t Testi)

	Cinsiyet	N	Ort.	Std. Sap.	T	P
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Bayan	117	3,78	0,775	-0,513	0,608
	Bay	114	3,83	0,664		
Riske Girme Eğilimi	Bayan	117	2,66	0,852	-1,157	0,248
	Bay	114	2,79	0,842		
Başarı İhtiyacı	Bayan	117	3,16	0,939	-0,311	0,756
	Bay	114	3,19	0,869		
Yenilik	Bayan	117	3,42	1,028	-2,167	0,031*
	Bay	114	3,71	0,986		
İçsel Kontrol Odağı	Bayan	117	3,22	1,120	-0,142	0,887
	Bay	114	3,24	1,053		
Kendine Güven	Bayan	117	2,94	1,029	-2,882	0,004*
	Bay	114	3,35	1,135		

Uygulanan t testi sonucunda cinsiyet değişkeni açısından erkeklerin ($x=3,71$) ortalama ile “yenilik” boyutuna ve ($x=3,35$) ortalama ile “kendine güven” boyutuna katılma düzeyleri kızlardan anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Tablo 3’te görüldüğü gibi diğer boyutlarda herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu bulgulardan hareketle, cinsiyet değişkeni açısından girişimci kişilik özelliklerinde farklılıklar olduğunu belirten (H_{2a}) hipotez kabul edilmiştir.

Tablo 4. Yaş Grupları Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi (Tek Yönlü Varyans Analizi)

	Yaş	N	Ortalama	Std. Sapma	T	p	Fark
Belirsizliğe Karşı Tolerans	21'den küçük	31	3,76	0,706	3,29 6	0,039*	3-1,2
	21-25 Arası	176	3,85	0,699			
	26 ve Üzeri	24	3,46	0,830			
Riske Girme Eğilimi	21'den küçük	31	2,86	0,889	4,93 3	0,008*	3-1,2
	21-25 Arası	176	2,64	0,834			
	26 ve Üzeri	24	3,18	0,754			

Başarı İhtiyacı	21'den küçük	31	3,21	0,938	0,600	0,550	-
	21-25 Arası	176	3,14	0,929			
	26 ve Üzeri	24	3,35	0,638			
Yenilik	21'den küçük	31	3,47	0,999	0,793	0,454	-
	21-25 Arası	176	3,61	1,002			
	26 ve Üzeri	24	3,35	1,137			
İçsel Kontrol Odağı	21'den küçük	31	3,16	1,105	0,172	0,842	-
	21-25 Arası	176	3,22	1,096			
	26 ve Üzeri	24	3,33	1,017			
Kendine Güven	21'den küçük	31	3,16	1,003	1,189	0,306	-
	21-25 Arası	176	3,09	1,116			
	26 ve Üzeri	24	3,46	1,083			

Uygulanan tekyönlü varyans analizi sonucunda belirsizliğe karşı tolerans ve riske girme eğilimine katılma düzeylerine göre farklılık tespit edilmiştir. Yaş değişkeni açısından 26 ve üzeri yaş grubundakilerin ($\chi=3,18$) ortalama ile “riske girme eğilimi” boyutuna katılma düzeyleri diğer yaş gruplarından anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna karşın, bu yaş grubundaki bireylerin belirsizliğe karşı tolerans düzeyi anlamlı derecede daha düşük olduğu ortaya çıkarılmıştır. Tablo 4’te görüldüğü gibi diğer boyutlarda herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu bulgulardan hareketle, yaş değişkeni açısından girişimci kişilik özelliklerinde farklılıklar olduğunu belirten (H_{2b}) hipotez kabul edilmiştir.

Tablo 5. İkamet Durumuna Göre Farklılıklara İlişkin Bulgular (Tek Yönlü Varyans Analizi)

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	P	
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Köy	42	3,62	0,669	2,818	0,040*	1-2,3,4
	Kasaba	21	3,84	0,902			
	İlçe	87	3,96	0,667			

	İl	81	3,71	0,728			
Riske Girme Eğilimi	Köy	42	2,98	0,773	1,814	0,145	-
	Kasaba	21	2,75	0,925			
	İlçe	87	2,61	0,876			
	İl	81	2,72	0,820			
Başarı İhtiyacı	Köy	42	2,86	0,812	3,612	0,014 *	1-2,3,4
	Kasaba	21	3,45	0,951			
	İlçe	87	3,33	0,984			
	İl	81	3,10	0,797			
Yenilik	Köy	42	3,54	0,984	0,293	0,831	-
	Kasaba	21	3,64	1,246			
	İlçe	87	3,62	0,973			
	İl	81	3,49	1,025			
İçsel Kontrol Odağı	Köy	42	3,25	1,001	2,735	0,044 *	2-1,3,4
	Kasaba	21	2,67	1,247			
	İlçe	87	3,18	1,110			
	İl	81	3,41	1,021			
Kendine Güven	Köy	42	3,14	1,014	0,219	0,883	-
	Kasaba	21	3,05	1,431			
	İlçe	87	3,21	1,106			
	İl	81	3,09	1,054			

Yukarıdaki Tablo 5'e göre ise yapılan analizler sonucunda belirsizliğe karşı tolerans, başarı ihtiyacı, içsel kontrol odağı düzeylerinde farklılık tespit edilmiştir. Buna göre ikamet durumu değişkeni açısından köyde yaşayanların ($x=3,62$) ortalama ile "belirsizliğe karşı tolerans" boyutuna ve ($x=2,86$) ortalama ile "başarı ihtiyacı" boyutuna katılma düzeyleri il, ilçe veya kasabada yaşayanlardan anlamlı derecede daha düşük olduğu görülürken, kasabada yaşayanların ($x=2,67$) ortalama ile "içsel kontrol odağı" boyutuna katılma düzeyleri köy, ilçe ve ilde yaşayanlardan anlamlı derecede daha düşük olduğu görülmüştür. Diğer boyutlarda herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu bulgulardan hareketle, ikamet durumu değişkeni açısından girişimci kişilik özelliklerinde farklılıklar olduğunu belirten (H_{2c}) hipotez kabul edilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Babalarının İstiham Biçimlerine Göre Farklılıklara İlişkin Bulgular (Tek Yönlü Varyans Analizi)

		N	Ort.	Std. Sapma	F	P	Fark
Belirsizliğe Karşı	Çalışmıyor	88	3,91	0,847	1,291	0,278	-
	Kendine Ait Şirketlerde Çalışıyor	61	3,72	0,596			

Tolerans	Kamu Sektöründe Çalışıyor	46	3,69	0,707			
	Özel Sektörde Çalışıyor	36	3,82	0,572			
Riske Girme Eğilimi	Çalışmıyor	88	2,50	0,873	3,625	0,014*	1-2,3,4
	Kendine Ait Şirketlerde Çalışıyor	61	2,88	0,783			
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	46	2,84	0,792			
	Özel Sektörde Çalışıyor	36	2,89	0,870			
	Çalışmıyor	88	3,43	1,030			
Başarı İhtiyacı	Kendine Ait Şirketlerde Çalışıyor	61	2,98	0,733	4,284	0,006*	1-2,3,4
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	46	3,13	0,769			
	Özel Sektörde Çalışıyor	36	2,94	0,871			
	Çalışmıyor	88	3,56	1,063			
Yenilik	Kendine Ait Şirketlerde Çalışıyor	61	3,53	0,970	0,276	0,843	-
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	46	3,50	1,075			
	Özel Sektörde Çalışıyor	36	3,69	0,920			
	Çalışmıyor	88	2,81	1,175			
İçsel Kontrol Odağı	Kendine Ait Şirketlerde Çalışıyor	61	3,35	0,940	8,059	0,000*	1-2,3,4
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	46	3,54	0,959			
	Özel Sektörde Çalışıyor	36	3,62	0,930			
	Çalışmıyor	88	2,88	1,274			
Kendine Güven	Kendine Ait Şirketlerde Çalışıyor	61	3,32	0,988	2,901	0,036*	1-2,3,4
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	46	3,23	0,935			
	Özel Sektörde Çalışıyor	36	3,36	0,907			
	Çalışmıyor	88	3,43	1,030			

Yukarıdaki Tablo 6'ya göre öğrencilerin babalarının istihdam edilme biçimi bakımından riske girme eğilimi, başarı ihtiyacı, içsel kontrol odağı ve kendine güven düzeylerinde farklılıklar tespit edilmiştir. Babası çalışmayanların ($x=2,50$) ortalama ile "riske girme eğilimi" boyutuna, ($x=2,81$) ortalama ile "içsel kontrol odağı" boyutuna ve ($x=2,88$) ortalama ile "kendine güven" boyutuna katılma düzeyi babası çalışanlardan anlamlı derecede daha düşük olduğu görülürken, ($x=3,43$) ortalama ile "başarı ihtiyacı" boyutuna katılma

düzeyi babası çalışanlardan anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmüştür. Diğer boyutlarda herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu bulgulardan hareketle, öğrencilerin babalarının istihdam edilme biçimi açısından girişimci kişilik özelliklerinde farklılıklar olduğunu belirten (H_{2d}) hipotez kabul edilmiştir. Araştırmadaki hipotezlerin red/kabul sonuçları bir bütün olarak aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 7.Hipotez Testlerinin Sonuçları

H₁: Kafkas Üniversitesi öğrencileri girişimcilik eğilimi sahiptir.	Kabul
H₂: Kafkas Üniversitesi öğrencilerinin demografik değişkenler açısından girişimcilik eğiliminde farklılıklar bulunmaktadır.	Kabul
H_{2a}: Cinsiyet değişkeni açısından girişimci kişilik özelliklerinde farklılıklar vardır.	Kabul
H_{2b}: Yaş değişkeni açısından girişimci kişilik özelliklerinde farklılıklar vardır.	Kabul
H_{2c}: İkamet durumu değişkeni açısından girişimci kişilik özelliklerinde farklılıklar vardır.	Kabul
H_{2d}: Öğrencilerin babalarının istihdam edilme biçimi bakımından girişimci kişilik özelliklerinde farklılıklar vardır.	Kabul

SONUÇ

Üniversite öğrencilerinin hangi girişimci kişilik özelliklerine sahip olduğunu belirlemek ve demografik değişkenler açısından girişimcilik eğiliminde farklılıkların bulunup bulunmadığını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: Araştırmaya katılan erkek ve kız sayısının birbirine yakın olduğu ve büyük bir çoğunluğunun bekâr olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların önemli bir kısmı 21-25 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir. Büyük bir çoğunluğun il ve ilçede ikamet ettiği görülmüştür. Babası çalışmayanlar ise yüksek bir orana sahip olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Üniversitedeki öğrencilerin ne düzeyde girişimcilik eğilimine sahip olduğunu ortaya koymak amacıyla yapılan analizler sonucunda üniversite öğrencilerinin risk aldıkları, belirsizliğe karşı toleranslı oldukları, yeniliğe açık oldukları, güçlü içsel kontrol odağına sahip oldukları, kendine güvendikleri ve başarıya ihtiyaç duydukları tespit edilmiştir.

Araştırmada farklılıklara ilişkin elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

Yenilik ve kendine güven boyutunun erkeklerde daha yüksek olduğu görülmüştür. Böyle bir bulgunun ortaya çıkmasında toplumumuzun sahip olduğu kültürün etkili olduğu söylenebilir. Daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunanların başarı ihtiyacı düzeyi, girişimcilik faaliyetinde bulunmayanlardan daha düşük çıkmıştır. Girişimcilik faaliyetinde bulunanların içsel kontrol odağı düzeyi bir girişimcilik faaliyetinde bulunmayanlardan daha yüksek çıkmıştır.

Daha önce bir girişimcilik faaliyetinde bulunan bireyin başarı ihtiyacı azaldığı ve içsel kontrol odağının güçlendiği sonucuna varılabilir. Yaş değişkeni açısından 26 ve üzeri yaş grubundakilerin “riske girme eğilimi” düzeyleri diğer yaş gruplarından anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna karşın, bu yaş grubundaki bireylerin belirsizliğe karşı tolerans düzeyi anlamlı derecede daha düşük olduğu ortaya çıkarılmıştır. Bu yaş grubunun riski göze alabildikleri fakat yetersiz bilgi durumunda faaliyetten kaçınabileceklerini ifade etmek mümkündür. İkamet durumu değişkeni açısından köyde yaşayanların “belirsizliğe karşı tolerans” ve “başarı ihtiyacı” düzeyi il, ilçe veya kasabada yaşayanlardan anlamlı derecede daha düşük olduğu belirlenmiştir. Yaşam koşullarının böyle bir sonucun ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir. “İçsel kontrol odağı” bakımından ise kasabada yaşayanların düzeyi diğer yerleşim yerlerinden daha düşük olduğu görülmüştür. Babası çalışmayanların riske girme eğilimi, içsel kontrol odağı ve kendine güven düzeylerinin düşük olduğu, buna karşın başarı ihtiyacının yüksek olduğu belirlenmiştir. Bireylerin rol modeli olan babalarının çalışmaması onlarda riskten kaçınma, kendine güvenmeme, zayıf içsel kontrol odağına götürdüğü fakat başarı ihtiyacı duygusunu güçlendirdiği söylenebilir.

Bu çalışmanın örneklemi, sadece Kafkas Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü 3. ve 4. sınıf öğrencileriyle sınırlı tutulmuştur ve elde edilen sonuçlar bu sınırlılıkların şekillendirmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Bu konuda çalışma yapacak araştırmacılara üniversiteler arasında karşılaştırma yapmaları ve girişimcilik özelliği gösteren bireylerin girişimciliğe nasıl yönlendirilebileceklerini ortaya koyan çalışmalar yapmaları önerilebilir.

KAYNAKÇA

Arslan, K. (2002). “Üniversiteli Gençlerde Mesleki Tercihler Ve Girişimcilik Eğilimleri”. Doğu Üniversitesi Dergisi, (6):1-11.

Bilge, H. ve Bal, V. (2012). “Girişimcilik Eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (16): 131-148.

Bozkurt, Ö. ve Erdurur, K. (2013).“Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi: Potansiyel Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, (8:2): 57-78.

Can, M. F.(2014). “Veteriner Fakültesi Öğrencilerinin Girişimcilik Potansiyel ve Eğilimlerinin Analizi: Mustafa Kemal Üniversitesi Örneği”. YYU Veteriner Fakültesi Dergisi, 25 (3): 81-86.

Çetinkaya Bozkurt, Ö. (2011). Dünyada ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi: Başarılı Girişimciler ve Öğretim Üyelerinden Öneriler, Ankara: Detay Yayıncılık.

Duran, C.,Büber, H. ve Eren Gümüştekin, G. (2013). “Girişimcilik Hislerine Eğitimin Katkısı: Kütahya Meslek Yüksek Okulu Makine Programı Örneği”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, (2):33–56.

Fairlie, R., W.Holleran, W., (2012). “Entrepreneurship Training, Risk Aversion And OtherPersonalityTraits: EvidenceFrom A Random Experiment”. Journal of EconomicPsychology, (33):366–378.

Girginer, N. ve Uçkun, N.(2004).“İşletmecilik Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Girişimciliğe Bakış Açıları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F İşletme Bölümü Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama” . III. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF, 25-26 Kasım.(783-795) .

Güney, S. ve Nurmakhamatuly, A. (2007). “Kültürün Girişimciliğe Etkisi: Kazakistan ve Türkiye Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Kültürlerarası Araştırma”. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (10): 62–86.

Güreşçi, E. (2014).“Girişimcilik Eğilimi Üzerine Bir Araştırma: İspir Hamza Polat Myo Örneği”. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, (9:1): 23-38.

Hall, J. ve Rosson, P. (2006). “TheImpact of TechnologicalTurbulence on EntrepreneurialBehavior, SocialNormsandEthics: Three Internet-basedCases”. Journal of Business Ethics, (64): 231–248.

İşcan, Ö.F. ve Kaygın, E. (2011). “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma”. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (2): 443-462.

Karcioğlu, F. ve Kaygın, E. (2013).“Girişimcilik Sürecinde Dönüştürücü Liderlik Anlayışı: Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama”. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 27(3): 1-20.

Karabulut, A.T. (2009). “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini Ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma”. Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi, 26(1): 331-356.

Kayalar, M. ve Ömürbek, N. (2007).“Girişimci Adaylarının Risk Almaya Yatkınlık Özelliğinin Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi”. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 21(1): 185-200.

Kaygın, E. ve Güven, B. (2013). Güçlü Kadınlar: Türkiye’de Kadının Girişimciliği. İstanbul: Çatı Akademi.

Keleş, H. N. (2013). “Girişimcilik Eğiliminin Kuşak Farkına Göre İncelenmesi”. Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, (26):23-43.

Korkmaz, O. (2012).“Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği”. Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi, (2)20: 9-226.

Naktiyok, A.(2004). İç Girişimcilik. İstanbul: Beta Yayınları.

Ören, K. ve Bıçkes, M. (2011). “Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Potansiyeli Üzerindeki Etkileri (Nevşehir’deki Yüksek Öğrenim Öğrencileri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma)”. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(3): 67-86.

Özdamar, K. (2002). “Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi 1”, Eskişehir: Kaan Kitabevi.

Özden, K., Temurlenk, M. S. ve Başar, S. (2008). “Girişimcilik Eğilimi: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi Öğrencileri üzerine bir Araştırma”. Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları:112 Kongreler Dizisi, (16):229-240.

Schaltegger, S. ve Wagner M. (2008). “Types Of Sustainable Entrepreneurship And Conditions For Sustainability Innovation: From The Administration Of A Technical Challenge To The Management Of An Entrepreneurial Opportunity”. Wüstenhagen, R., Hamschmidt, J., Sharma, S. ve Starik, M. (Ed.). Sustainable Innovation and Entrepreneurship (s.27-48). USA: Edward Elgar Publishing, Inc.

Schüler, J., Sheldon, K. M., Fröhlich, S. M. (2010). “Implicit Need For Achievement Moderates The Relationship Between Competence Need Satisfaction And Subsequent Motivation”. Journal of Research in Personality, (44):1–12.

(<http://www.surveysystem.com/sscale.htm>) (Erişim tarihi:20.06.2015).

Yetim, N. (2002). “Sosyal Sermaye Olarak Kadın Girişimciler: Mersin Örneği” Ege Akademik Bakış Dergisi, (2): 79–92.

Yumuk, G. (2013).“Turizm Bölümü Öğrencilerinin Girişimcilik Eğitimlerinin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi”. Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi, 2(2): 96-120.

Yüzüak, E., (2010). Üniversitelerde öğrenim gören kız öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini etkileyen faktörler: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İ.İ.B.F. Örneği. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.